

**Sayın Valimiz,
Sayın Milletvekillerimiz,
Sayın Rektörlerimiz,
Değerli Hocalarımız ve Öğrencilerimiz,**

Nevşehir’de, Hacı Bektaş Veli Üniversitesi’nde sizlerle birlikte olmaktan memnuniyetimi bildirerek sözlerime başlamak isterim. Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Nevşehir’e geldiğim için, Anadolu’da yeşeren bu güzel üniversiteyi tekrar ziyaret etme fırsatını bulduğum için gerçekten sevinç ve gurur duydum. Salonda, çevre illerdeki üniversitelerimizin Sayın Rektörlerini de görüyorum, Sayın Rektörlerimizi de muhabbetle selamlıyorum...

Şu an içinde bulunduğumuz, *YÖK Kültür-Sanat Söyleyişlerinin* üçüncüsüne ev sahipliği yapan, yükseköğretim kurumumuzun adından yola çıkarak kadim düşünce geleneğimizin, gönül dünyamızın ve içinde yaşadığımız toprakların önemli manevî temsilcilerinden biri olan Hacı Bektaş-ı Veli’nin mirasının kıymetini de vurgulamak ister, kendisini rahmetle anarım.

Değerli öğrenciler,

Kültür ve Sanat Söyleşileri programını “YENİ YÖK” anlayışıyla sizler için planladık ve gerçekleştiriyoruz.

Yeni ve yenilikçi YÖK olarak üniversitelerimizle birlikte olmak, öğrencilerimizle yakından buluşmak amacıyla düzenlediğimiz bu toplantıların ilki 19 Kasım 2015 tarihinde Bartın Üniversitesinde *İki Ses Bir Dünya: Ümmü Gülsüm ve Feyruz-Ortadoğu’da Müzik ve Toplum* başlığı altında İstanbul Üniversitesi öğretim üyelerinden *Prof. Dr. Namık Sinan Turan* tarafından gerçekleştirildi. İkinci söyleşimiz ise İstanbul’da İstanbul Medeniyet Üniversitesinde tarih konusunda Türkiye’de yaptığı faaliyetlerle ilkleri gerçekleştiren gazeteci-yazar Murat Bardakçı tarafından *Gençlik ve Tarih* başlığı altında yapıldı.

Değerli Öğrenciler,

Şahsiyetinizin olgunlaşmaya başladığı bu dönemlerde eğitim süreciniz boyunca akademik bilginin yanında ruhunuza hitap edecek, fikir dünyanızı geliştirecek konuların yer alması da elzemdir. Bu gibi kültür ve sanat faaliyetlerinin ilerideki yaşamınızı daha da zenginleştireceğini düşünerek üniversitelerimizde sizlerle sıcak, güler yüzlü ortamlarda bir araya gelme kararı aldık ve uygulamaya geçtik.

Çalışma arkadaşlarım ve ben, “Yeni YÖK” anlayışımızla bizzat konuyu önümüze koyduk...

Değişik bölgelerde ve farklı üniversitelerde gerçekleştirmeyi planladığımız programlarda edebiyat, tarih, görsel sanatlar, müzik, sosyoloji, felsefe gibi konularda alanında seçkin isimlerin katılacağı söyleşiler düzenleyeceğiz. Böylece YÖK’ün temel varlık sebebi olan üniversitelerimiz ve öğrencilerimizle, global dünyanın güçlü unsurları olan yüksek teknoloji, inovasyon, sibernetik, dijital dünya gibi kavramlar dışında, kültür hayatınızı zenginleştirecek konularla sizlerle birlikte olmayı amaçlıyoruz.

Bartın ve İstanbul Medeniyet Üniversitelerimizden sonra bu üçüncü toplantımız... Öğretim üyelerimizle ve sevgili öğrencilerimizle bir araya gelmemize vesile olan bu toplantılara çok isteyerek ve hevesle katılıyorum. Ülkemizin geleceğini emanet edeceğimiz bu genç topluluğu görmek, sizlerle konuşmak, sevinçlerinizi ve dertlerinizi paylaşabilmek; sadece YÖK Başkanı olarak değil, yıllarını yükseköğretimin yapılandırılması ve daha iyiye gitmesi için vermiş bir öğretim üyesi olarak beni heyecanlandırıyor ve mutlu ediyor.

Bu toplantılarla fikir dünyanızı geliştirmek, değişik medeniyetler ve devletlere ev sahipliği yapmış bu toprakların değerini sizlere daha iyi aktarabilmek istemekteyiz.

Toplantılardan edindiğimiz intiba ve öğrencilerimizin bu söyleşilere göstermiş olduğu ilgi, bu tarz etkinlikleri düzenlemekle ne derece doğru ve isabetli bir karar vermiş olduğumuzun en büyük göstergesidir.

Kıymetli Öğrenciler,

Üniversiteler insan değerlerini yücelten, bireyin bütün yeteneklerinin geliştirilmesi amacını taşıyan kurumlardır. Üniversite eğitiminin insana, insani duygulara eşit değer verip adalet peşinde koşmayı size öğretmesini dileriz. Hep birlikte bunun için çalışıyoruz.

Artık giderek daha fazla küreselleşen dünyamızda çok farklı kültürler ve yaşam tarzları ile baş etmek zorunda olan gençler yetiştirmek durumundayız... Yani değerli öğrencilerimiz birbiriyle sınıksız ilişkiler içinde olan karmaşık bir dünyanın yurttaşları olarak yetişiyorsunuz.

Üniversitelerimizin size vereceği eğitim, yalnızca mesleki uzmanlık edindirmek için değildir. Sizleri günümüzün vatandaşlık değerleri ile de donatmak isteriz. Sadece kendi bölgemize, ülkeye ve yakın çevreye değil, tabii ki bunları önde tutarak aynı zamanda içinde yaşadığımız dünyanın bütününe karşı sorumluluk duymaktayız. Kendimizi başkalarının yerine koyabilmeyi ve dünyayı başkalarının gözüyle de görebilmeyi ve bunu kolaylaştıran **edebi muhayyileyi** öğrenmeliyiz. İçimizdeki ahlakî hisler, bir taraftan göklerin sonsuzluğu diğer taraftan bilginin sınırlılığı, ama insan olarak bizlerin sınırsızlığa duyduğumuz **hayranlık ve coşku**, gelecek yaşamımızın zenginleşmesini akılcı ve sorumlulukla yetişmemizi sağlayacaktır.

Edebiyat, insanın sadece his, duygu ve hayal dünyasını değil; maddî yönlerini de ele almakta, insanı ve tabii ki tarihi de konu edinmektedir. Bilindiği gibi tarih; tarihî olaylar, tarihî şahsiyetler edebiyatı besleyen en önemli kaynaklardan biri olagelmıştır. Türk ve dünya edebiyatlarına baktığımızda tarihî olayların edebî eserlerde işlenmesinin oldukça yaygın olduğunu, klasik sayılan birçok edebî eserin konusunun tarih kaynaklı olduğunu görmekteyiz. Bugün için üzerinden belli bir süre geçtiği için tarihî nitelik kazanan vakaların, olayların gerçekleştiği yani güncel oldukları vakitlerde de edebî eserlere yansıdığını biliyoruz. Kendi edebiyatımızdan, kendi çalışma alanım olan Klasik şiirimizden örnek verecek olursak bir bölgenin fethedilmesinden sonra yazılan fetihnâmeleri, kasideleri; bir

devlet adamının ölümünden sonra yazılan mersiyeleri burada hatırlayabiliriz...

İşte edebiyatımıza konu olan bu tarihî dönemlerden biri de Lale Devri'dir. 1718 senesinde imzalanan Pasarofça Anlaşması ile başlayan 1730'daki Patrona Halil İsyanına kadar devam eden bu dönem yıllar sonra tarihçi Ahmet Refik [Altınay]'in tabiri ile Lale Devri olarak adlandırılmıştır. III. Ahmed'in saltanatında ve Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın sadaretinde geçen bu dönem zihinlerimizde daha çok zevk ve eğlence yönüyle şöhret bulmuştur.

Bunun yanı sıra daha az bilinen ilmî, edebî, kültürel ve şehrin imarına ait faaliyetler de bu dönemde yapılmıştır. Kurulan tercüme heyetleri ile birçok eser tercüme edilmiş, kültür dünyamıza kazandırılmıştır. Dolayısıyla bu dönem kaoslardan, harplerden yorulmuş bir toplumun nefes alma, rahatlama dönemidir. Kültür ve sanata yönelme, bilimsel faaliyetlere vakit ayırma dönemidir. Bu dönemde yapılan bu tarz faaliyetlerinden birisi de tercüme faaliyetleridir. Bu tercüme faaliyetlerinde görev alanlardan biri de dönemin meşhur şairi, Lale Devri dediğimizde aklımıza ilk gelen isim Nedîm'dir. Halbuki Nedim kitaplarımızda sadece zevk u sefa şairi olarak yer almaktadır.

Şiirlerinde III. Ahmed'i, İbrahim Paşa'yı ve Sadabad'da yapılan binaları ustaca konu edinmiştir.

Sa'dâbâd vâsfinda III. Ahmed'e yazdığı bir kasidesinde:

*Bak Sitânbulun şu Sa 'dâbâd-ı nev-bünyânına
Âdemin cânlar katar âb ü hevâsı cânına*

övgüyle bahsettiği Kağıthane semtindeki yapıları konu edinmiştir.

Yine Nedîm, Paşa'nın Nevşehir'de yaptırdığı çeşme, cami, imaret, hamam, kervansaray da tarihler düşürmüştür. Bu tarihlerden birinde Damat İbrahim Paşa hakkında şöyle demektedir:

*Çoktur ihyâ-kerdesi ez-cümle Nevşehir-i latîf
Oldu eltâfiyle bir ma'mure-i devlet-meâb*

Yazdığı şiirlerle klasik şiirimizi yeniden yorumlayan Yahya Kemal de Nedîm'den ve Lale Devri'nden etkilenmiş, şiirlerine tarihi konu edinmiştir. Eski Şiirin Ruzgâriyle isimli şiir kitabında bu konuda yazılmış beş şiir bulunmaktadır: *Bir Sâkî, Mahurdan Gazel, Şerefâbâd ve Mükerrer Gazel, Sene 1140.*

Şerefâbâd şiirinde:

*Şûh ağlar bugün Kasr-ı Şeref-âbâd'a geldikçe
O nûşânûş demler hâtır-ı nâşâda geldikçe*

*Ne cûşân-ı şerâb ü lâle bir devr-i bahârıydı
Ki hâlâ çeşmeler pür-hûn olur her yâda geldikçe*

diyerek o geçmiş günlerin özlemini dile getirir.

Bugünkü söyleşi konumuz; *Edebiyata İlham Veren Tarih*. Sanat tarihi alanında yaptığı başarılı çalışmalarla tanınan Prof. Dr. Gül İrepoğlu bizlere tarih ve edebiyatın beraberliğini anlatacak. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi çatısı altında aynı dönemlerde çalıştığımız sayın İrepoğlu, sanat tarihindeki engin birikimini daha sonraki yıllarda yazdığı romanlarına da yansıtmıştır. **Gölgemi Biraktım Lale Bahçelerinde, Cariye** ve **İstanbul Yıldızı** romanlarıyla edebiyatseverlerin de ilgisini çekme; tarihi, sanat tarihini edebiyatla kaynaştırma başarısını göstermiştir. **Levnî: Nakış, Şiir, Renk; Lale Devri'nin Bir Görgü Tanığı; Lale Devri İstanbul'una İki Özgün Bakış** gibi çalışmalarıyla bu dönemin (Lale Devrinin) sanat anlayışını karşılaştırmalı bir şekilde ortaya koymuştur. **Osmanlı Saray Mücevheri - Mücevher Üzerinden Tarihi Okumak** adlı eseriyle değerli taşlar; **Lâle -Doğada, Tarihte, Sanatta** ve **Gül - Aşkın Çiçeği, Sanatın Çiçeği, Sonsuzluğun Çiçeği** isimli çalışmalarıyla medeniyetimizin en beğenilen iki çiçeği gül ve lâle hakkında eserleri ile de kültür hayatımıza katkılarda bulunmuşlardır.

Değerli Hocalarım,

Müsaadenizle birkaç cümlede “Yeni YÖK” olarak stratejik bir bakış açısıyla ve üniversitelerimizin katılımıyla yaptığımız önemli çalışmalardan ve öne taşıdığımız kavramlardan söz etmek isterim:

- Bildiğiniz gibi yükseköğretim kurumu sayımız 193, öğrenci sayımız 6 milyon

800 bin, öğretim elemanı sayımız 150 bine ulaşmıştır. Bu zengin beşeri sermayeyi ülkenin sosyal ve ekonomik kalkınmasına başarı ile sunmak istiyoruz.

- **“Bilgiyi üretme ve bilgiyi toplum yararına dağıtma”** temel misyonu çerçevesinde odaklanarak üniversitelerimizin kendi kimliklerini, misyonlarını ve hedeflerini tanımlamalarını öngörüyoruz. Onun için misyon farklılaşması diyoruz. Üniversitelerimizin **bölgesel kalkınmaya ve refaha** katkıları olmasını istiyoruz. Bu kavram bütün dünyadaki üniversitelerde artık yüksek düzeyde geçerlilik kazanmıştır.
- Kurduğumuz **Yükseköğretim Kalite Kurulundan** beklentilerimiz çok yüksektir. Kalite kavramı, çalışmalarımızın en önemli sayfasını oluşturmaktadır ve asla ödün vermeyeceğimiz bir alandır. Çok yakın zamanda YÖK’ten idari ve mali açıdan bağımsız bir yapıya kanuni dayanağı oluşturularak kavuşması beklentimiz.
- Geçtiğimiz hafta **YÖKAKADEMİK**’i hizmete açtık. YÖKAKADEMİK, bilimsel verilere kolay ve güvenilir bir tarzda; kamu, üniversite hatta toplumun her kesiminin ulaşabilmesini sağlamaktadır. Kullanıcılar internete bağlı bilgisayarlarından ya da cep telefonlarından sisteme ulaşabilmektedir. **YÖKAKADEMİK** sistemi üzerinde yayınlanan bilgiler tüm yükseköğretim sisteminde, Türk bilim hayatında ortaya konulan bilimsel tüm çalışmaları, kitap, makale, bildiri, tercüme, sanatsal faaliyetler, patentler tüm çıktıları derli toplu sunan bir sistem. Yükseköğretim sistemimizin güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koyan bir veri kaynağı. Sistemde hem Türkçe hem de İngilizce dilinde arama yapılabilir. Böylece, bu çok önemli çalışmayı da sizlere bu toplantı vesilesiyle sunmuş oldum.
- Dün de üniversite adaylarımız için hazırladığımız **Yükseköğretim Program Atlası** projesini hayata geçirdik. Bu proje YÖK tarafından derlenebilecek/paylaşılabilecek işlenmiş verilerin yer aldığı seçkin ve güvenilir referans kaynaktır. Yapılan bu programla öğrencilerimiz tercihlerini artık daha sağlıklı bir şekilde yapacaklar. **YÖK Program Atlası**’nın fayda sağlayacağı kitle sadece yükseköğretime geçiş

aşamasındaki öğrenciler, öğrenci aileleri değil; ortaöğretim seviyesindeki eğitimciler, eğitim yöneticileri, yükseköğretim seviyesinde akademisyen, araştırmacı ve yöneticiler ve hatta bu konuda bilimsel çalışma yapmak isteyen kişiler ve devlet kurumlarıdır.

Değerli Misafirler,

Sayın Gönül Paçacı Tunçay'ın müdürlüğünü ve şefliğini yürüttüğü OMAR(Osmanlı Müziği Araştırma Merkezi), Türkiye'nin en eski ve köklü üniversitesi İstanbul Üniversitesinin çatısı altında sağlam bir geleneğin varisi olarak çalışmalarına devam ediyor. Eminim kendileri bugün icra edecekleri güzel eserlerle bize ufuk açacaklardır. Sayın İrepoğlu da İstanbul Üniversitesinin bir öğretim üyesi olarak edebiyatla, tarihle ve Osmanlı'ya ait olağanüstü değerli kavramlarla çalışıyor. Kendisini büyük bir mutlulukla dinleyeceğiz.

Söyleşilerimize katıldıkları için Prof. Dr. Gül İrepoğluna; İstanbul Üniversitesi OMAR icra heyeti adına Dr. Gönül Paçacı Tunçay'a; *Kültür-Sanat Söyleyişlerine* katkıda bulunan *Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı*'na; ev sahipliği yapan *Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi* rektörü Prof. Dr. Filiz Kılıç'a ve etkinliklerin hazırlanma sürecinde emeği geçen personelimize teşekkür ederim. Tarih, edebiyat ve musiki dolu güzel bir söyleşi olmasını temenni ediyorum. Bu vesileyle sizlerle bir arada olmaktan sevinç duyduğumu tekrar ifade ederek hepimizi sevgi ile selamlıyorum.